

VALSTYBĖS VALDYMO TOBULINIMO KOMISIJOS
(SAULĖLYDŽIO KOMISIJOS) POSĖDŽIO
PROTOKOLAS

2011 m. birželio 2 d. Nr. 63-13
Vilnius

Posėdžio pirmininkas – Ministro Pirmininko kanclerio pirmasis pavaduotojas Giedrius Kazakevičius (Komisijos pirmininkas).

Posėdžio sekretorė – Ministro Pirmininko tarnybos Strateginio valdymo departamento Viešojo valdymo skyriaus patarėja Indrė Daugėlaitė.

Dalyvavo:

Komisijos nariai: viešosios įstaigos Viešosios politikos ir vadybos instituto direktorius Haroldas Brožaitis, viešosios įstaigos Lietuvos laisvosios rinkos instituto prezidentė Rūta Vainienė, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktorius Ramūnas Vilpišauskas, finansų viceministras Edmundas Žilevičius.

Kiti dalyviai: aplinkos viceministras Arūnas Remigijus Zabulėnas, Aplinkos ministerijos Vidaus audito skyriaus vedėja Loreta Jakštienė, Vidaus reikalų ministerijos Viešojo valdymo politikos departamento Valstybės tarnybos politikos skyriaus vedėja Birutė Česnulevičienė, Ministro Pirmininko tarnybos Strateginio valdymo departamento Planavimo ir stebėsenos skyriaus projekto analitikė Daiva Kirkilaitė Chetcuti.

1. SVARSTYTA. Dėl Aplinkos ministerijos valdymo tobulinimo grupės veiklos rezultatų ir ministerijos valdymo srityje veikiančių įstaigų struktūrų peržiūros

Posėdyje aptarta informacija apie aplinkos ministro valdymo srityje 2002-2010 m. įvykusių pokyčius. Atkreiptas dėmesys, kad aplinkos ministro valdymo srityje veikia įstaigų, kurių vidutinis darbuotojų skaičius mažesnis nei 25 darbuotojai – Augalų genų bankas, Lietuvos geologijos muziejus, Aplinkos ministerijos Žinybinis archyvas. Pažymėta, kad biudžetinių įstaigų vadovams, išskyrus Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūrą, 2011 metams užduotys sutaupyti valdymo išlaidų nėra nustatytos. 2011 metų užduotys nėra nustatytos viešajai įstaigai Turizmo centras „Palūšė“.

G. Kazakevičius pažymėjo, kad regioniniuose aplinkos apsaugos departamentuose, parkų direkcijose, Valstybinėje saugomų teritorijų tarnyboje per pastaruosius metus žymių pokyčių neįvyko. Pasiūlė Aplinkos ministerijai pavaldžių biudžetinių įstaigų vadovams be kitų užduočių nustatyti valdymo išlaidų taupymo užduotis.

R. Vainienė atkreipė dėmesį, kad Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejuje, Lietuvos zoologijos sode dirba nepagrįstai daug darbuotojų.

Aplinkos viceministras A.R. Zabulėnas pažymėjo, kad 2010 metais pradėta ministerijai pavaldžių įstaigų peržiūra – prie Aplinkos apsaugos agentūros prijungta Aplinkos apsaugos inspekcija ir Jūrinių tyrimų centras, buvo sujungtos direkcijos – Labanoro ir Aukštaitijos nacionalinio parko bei Čepkelių ir Dzūkijos. Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos 2010 m. darbuotojų skaičius išaugo, kadangi iš apskričių perimta funkcijų, dalį funkcijų iš apskričių perėmė ir Būsto ir urbanistinės plėtros agentūra. Pažymėjo, kad Aplinkos ministerijoje įsteigtas Įmonių ir turto valdymo skyrius, kuris analizuos ir teiks siūlymus dėl pavaldžių įstaigų ir įmonių tolesnės veiklos. 2011 metais atliktas auditas ir planuojama peržiūrėti saugomų teritorijų bendrą funkcionavimą ir tikslingumą, taip pat spręsti klausimą dėl muziejų tolesnės veiklos. Numatoma, kad Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūroje darbuotojų skaičius mažės (2010 metais projektų vykdymo apimtys buvo didžiausios).

R. Vilpišauskas pasiteiravo, ar buvo lyginami prie Aplinkos ministerijos veikiančių įstaigų veiklos rodikliai su rinkoje veikiančiomis panašias funkcijas atliekančiomis įmonėmis (pvz. zoologijos sodai), ar buvo atlikta funkcijų analizė.

G. Kazakevičius pažymėjo, kad biudžetinių įstaigų vadovams, kurie nėra valstybės tarnautojai, nėra prievolės nustatyti veiklos rodiklius.

R. Vainienė pasiūlė įstaigoms kelti ambicingesnius tikslus.

E. Žilevičius pasiteiravo, dėl kokių priežasčių 2010 m., lyginant su 2009 m., vidutinis atlyginimas didėjo Aplinkos apsaugos agentūroje, Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fonde, Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūroje, Respublikiniame Vaclovo Into akmenų muziejuje, Lietuvos geologijos muziejuje. Respublikiniame Vaclovo Into akmenų muziejuje išaugo darbo užmokesčio suma. Pažymėjo, kad jei vidutinio atlyginimo didėjimas sąlygotas veiklos optimizavimo ar restruktūrizavimo, tai turėtų būti vertinama teigiamai.

A.R. Zabolėnas pažymėjo, kad Aplinkos apsaugos agentūra 2011 m. pertvarkyta iš viešosios įstaigos į biudžetinę įstaigą. Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros rodiklius įtakojo didelis vaiko priežiūros atostogas turinčių asmenų skaičius. Pažymėjo, kad biudžetinių įstaigų, valstybės įmonių, viešųjų įstaigų, akcinių bendrovių valdymas skirtingas, todėl reikalinga bendra įmonių valdymo metodika.

G. Kazakevičius atkreipė dėmesį, kad po pertvarkos Aplinkos apsaugos agentūroje padidėjo darbo užmokesčio suma ir vidutinis atlyginimas, panaši situacija ir Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fonde. Pasiūlė šį aspektą įvertinti derybose dėl 2012 metų biudžeto.

R. Vilpišauskas pasiteiravo, ar buvo atliktas auditas dėl galimai persidengiančių priežiūros funkcijų centriniame ir vietos lygmenyse (parkuose, saugomose teritorijose). Pasiūlė panaikinti perteklinį biurokratizmą, kuris neapsaugo saugomų teritorijų, o tik sukuria paskatas korupcijai. Šią priemonę pasiūlė įtraukti į valdymo tobulinimo grupės veiklos planą.

A.R. Zabolėnas pažymėjo, kad priimtas Statybos įstatymas, Seimui pateikti Teritorijų planavimo įstatymo ir Saugomų teritorijų įstatymo projektai, numatyta atsisakyti dalies funkcijų.

G. Kazakevičius pasiūlė visas direkcijas sujungti į vieną juridinį asmenį – veiktų viena Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos su skyriais atskiruose parkuose. Pažymėjo, kad skiriasi atskiruose regioniniuose aplinkos apsaugos departamentuose taikomi standartai, pasiūlė ministerijos valdymo tobulinimo komisijai apsvarstyti galimybę sujungti regioninius aplinkos apsaugos departamentus į vieną juridinį asmenį su atskirais padaliniais. Taip pat pasiūlė apsvarstyti galimybę į vieną juridinį asmenį sujungti muziejus.

A.R. Zabolėnas pažymėjo, kad muziejininkystės srityje nėra vieno bendro požiūrio, kiek muziejų turėtų būti ir kokie eksponatai juose turėtų būti eksponuojami.

Posėdyje pasiūlyta apsvarstyti galimybę muziejininkystę priskirti kultūros ministro valdymo sričiai, kadangi šiuo metu nėra atsakingos ministerijos, formuojančios muziejų politiką.

G. Kazakevičius atkreipė dėmesį, kad Augalų genų banke dirba tik 9 žmonės, pasiūlė šios įstaigos atliekas funkcijas perduoti vykdyti kitai institucijai. Taip pat pasiūlė viešąją įstaigą Grunto valymo technologijos likviduoti, ir vietoj jos įsteigti akcinę bendrovę.

NUTARTA (bendru sutarimu):

1. Siūlyti Aplinkos ministerijai:

1.1. peržiūrint ministerijai pavaldžių biudžetinių įstaigų vadovų 2011 metų užduotis, nustatyti valdymo išlaidų taupymo užduotis, jei tokios užduotys iki šiol nebuvo nustatytos, taip pat nustatyti labiau pamatuojamus ir ambicingesnius rodiklius.

1.2. Aplinkos ministerijos valdymo tobulinimo grupei svarstant direkcijų klausimą siekti, kad būtų sumažintas juridinių asmenų skaičius, apsvarstyti galimybę direkcijas sujungti į vieną juridinį asmenį ir apie priimtus sprendimus iki 2011 m. spalio 1 d. informuoti Valstybės valdymo tobulinimo komisiją (Saulėlydžio komisiją).

1.3. Aplinkos ministerijos valdymo tobulinimo grupei įvertinti galimybes regioninius aplinkos apsaugos departamentus sujungti į vieną juridinį asmenį ir apie priimtus sprendimus iki 2011 m. spalio 1 d. informuoti Valstybės valdymo tobulinimo komisiją (Saulėlydžio komisiją).

1.4. Aplinkos ministerijos valdymo tobulinimo grupei įvertinti galimybę sujungti aplinkos ministro valdymo srityje veikiančius muziejus į vieną juridinį asmenį ir apie priimtus sprendimus iki 2011 m. spalio 1 d. informuoti Valstybės valdymo tobulinimo komisiją (Saulėlydžio komisiją).

1.5. iki 2011 m. spalio 1 d. informuoti Valstybės valdymo tobulinimo komisiją (Saulėlydžio komisiją) apie priimtus sprendimus dėl viešosios įstaigos Grunto valymo technologijos tolesnės veiklos.

2. derybose dėl 2012 metų biudžeto įvertinti informaciją dėl Aplinkos apsaugos agentūros ir Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio ir darbo užmokesčio sumos 2010 metais didėjimo.

2. SVARSTYTA. Dėl viešojo sektoriaus vadovų darbo apmokėjimo sistemos tobulinimo pasiūlymų

Posėdyje diskutuota dėl Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, gaunančių darbo užmokestį iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir valstybės pinigų fondų, darbo užmokesčio fondo apskaičiavimo metodikos keitimo.

G. Kazakevičius pažymėjo, kad šiuo metu darbo užmokesčio fondas skaičiuojamas pagal teisės aktais patvirtintą didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, pareigybių skaičių. Esama situacija tokia, kad siekdamas didesnio darbo užmokesčio fondo įstaigos siekia patvirtinti kuo didesnę pareigybių skaičių, ir kol darbo užmokesčio fondas priklauso nuo pareigybių skaičiaus, optimizavimas įstaigoje siekiant padidinti darbuotojų darbo užmokestį yra neįmanomas. Pasiūlė pereiti prie kitokio darbo užmokesčio fondo skaičiavimo – skaičiuoti ne esamas pareigybes, o fiksuoti praeitų metų darbo užmokesčio fondą ir jį didinti ar mažinti tik esant tam tikroms sąlygoms: 1) kai pridedamos/naikinamos funkcijos; 2) jei centralizuotai nusprendžiama, kad taikoma infliacijos išlyginimo sistema; 3) jei atlikus nepriklausomą tyrimą (pvz. HayGroup) paaiškėja, kad įstaigos darbuotojams mokami žymiai mažesni atlyginimai nei privačiame sektoriuje. Pažymėjo, kad panaši situacija yra ir šiuo metu – Vyriausybė yra priėmusi sprendimą 2012 metų darbo užmokesčio fondą planuoti ne didesnę nei 2011 metais, todėl siūlo įteisinti tokią praktiką, kurią šiuo metu Vyriausybė įgyvendina. Perėjimas prie tokio darbo užmokesčio fondo skaičiavimo ir tokios pačios sistemos pritaikymo viešosioms įstaigoms ir valstybės įmonėms (darbo užmokesčio fondą nustatytų steigėjas) leistų sulaikyti nepamatuotą plėtrą gerėjant ekonominei situacijai, užtikrinti kokybę ir mokėti konkurencingus atlyginimus. Vadovui būtų suteikta teisė spręsti, kiek darbuotojų įdarbinti ir kokį darbo užmokestį mokėti nustatyto darbo užmokesčio fondo ribose.

R. Vainienė pažymėjo, kad kyla grėsmė, jog vadovai išgalvos papildomų funkcijų, siekdami padidinti įstaigos darbo užmokesčio fondą, kadangi šiuo metu tikriausiai nėra stebima, kokios funkcijos įstaigai pavestos įstatymu ir kokios atliekamos.

E. Žilevičius nepritarė pateiktiems siūlymams, kadangi nežinant pareigybių skaičiaus nebus galima nustatyti vidutinių atlyginimų ir paskaičiuoti darbo užmokesčio fondo.

G. Kazakevičius pažymėjo, kad prašymas didinti darbo užmokesčio fondą būtų pagrindas peržiūrėti atliekamas funkcijas, svarstant siūlymus dėl darbo užmokesčio fondo didinimo/mažinimo bus skaičiuojamas ir tai funkcijai atlikti reikalingas pareigybių skaičius.

Posėdyje pažymėta, kad panašios į siūlomą sistemos veikia Naujojoje Zelandijoje, Suomijoje, Švedijoje. Taip pat pasiūlyta, kad ateityje informaciją apie dirbančiųjų skaičių Finansų ministerija galėtų gauti iš Sodros.

H. Brožaitis pažymėjo, kad didėjant darbo užmokesčio fondui būtų taikoma panaši logika kaip ir šiuo metu (svarstomas papildomoms funkcijoms atlikti reikalingas pareigybių skaičius), o mažėjimą gali įtakoti palyginimo mechanizmo (angl. benchmarking) įvedimas. Lyginama turėtų būti ne tiek su privačiu sektoriumi, o ministerijos tarpusavyje.

E. Žilevičius pažymėjo, kad esant infliacijai darbo užmokesčio fondas neturėtų būti automatiškai didinamas.

G. Kazakevičius pažymėjo, kad darbo užmokesčio fondas galės būti peržiūrimas tik tuo atveju, jei bus priimami sprendimai indeksuoti dėl infliacijos. Pasiūlė atsieti atlyginimus nuo su bazinės algos. Šiam siūlymui pritarė ir R. Vainienė.

E. Žilevičius paprieštaravo šiam siūlymui, kadangi bazinė alga ir yra didinama tam, kad būtų padidinti atlyginimai ir darbo užmokesčio fondas.

G. Kazakevičius atkreipė dėmesį, kad aiškios darbo užmokesčio fondo skaičiavimo taisyklės nustatytos tik biudžetinėms įstaigoms, - viešosioms įstaigoms darbo užmokesčio fondo nustatymas nereglamentuotas, darbo užmokesčio fondą nustato pats vadovas. Pasiūlė nustatyti, kad 2012 metų darbo užmokesčio fondą nustatytų viešosios įstaigos steigėjas (pagal tai, koks buvo 2011 metais).

R. Vainienė nepritarė, kad ši sistema būtų taikoma ir viešųjų paslaugų teikėjams – darbo užmokesčio fondas neturėtų būti fiksuotas, jis gali didėti priklausomai nuo suteiktų paslaugų kiekio.

R. Vilpišauskas pažymėjo, kad visi sutars dėl pačio principo – turėti mažiau gerai dirbančių ir geriau apmokamų darbuotojų, tačiau reikėtų pagalvoti dėl šio mechanizmo veikimo pristatymo, tikslo akcentavimo, Finansų ministerijai reikalingos informacijos galimo šaltinio. Reikėtų akcentuoti, kad siekdama pasididinti darbo užmokesčio fondą, įstaiga turės pateikti visą informaciją apie savo veiklą, įskaitant darbuotojų skaičių ir jų darbo užmokesčių.

G. Kazakevičius pažymėjo, kad didžiausias leistinas pareigybių skaičius ir toliau išliks. Pasiūlė komisijos nariams pritarti pateiktiems pasiūlymams dėl viešojo sektoriaus įstaigų vadovų darbo apmokėjimo tobulinimo (rezultatų formulavimas, biudžetinių įstaigų vadovams įvedimas nuo rezultatų priklausančios kintamos atlyginimo dalies, vienkartinį premijų susiejimas su rezultatais) ir juos pateikti Vyriausybei svarstyti. Pasiūlė, kad ministerijose būtų sukurti kompetencijos centrai biudžetinių įstaigų, viešųjų įstaigų, valstybės įmonių veiklos rezultatams formuluoti, turės būti sukurta metodika, kaip formuluoti rezultatus.

Posėdyje diskutuota dėl duomenų apie įstaigų ir įmonių vadovų atlyginimus paskelbimo viešai, nutarta informaciją teikti Vyriausybės pasitarimui, ir tokią informaciją rengti kasmet.

NUTARTA (dauguma už, E. Žilevičius - prieš):

Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

1. pritarti nuostatai, kad iš valstybės biudžeto finansuojamų įstaigų darbo užmokesčio fondas būtų skaičiuojamas toks pats, koks buvo praeitais metais, o kitimas galimas tik šiais atvejais: 1) kai pridedamos/naikinamos funkcijos; 2) jei centralizuotai nusprendžiama, kad taikoma infliacijos išlyginimo sistema; 3) jei atlikus nepriklausomą tyrimą paaiškėja, kad įstaigos darbuotojams mokami žymiai mažesni atlyginimai nei privačiame sektoriuje.

2. pritarti viešojo sektoriaus įstaigų vadovų darbo apmokėjimo tobulinimo pasiūlymams.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Kazakevičius

Posėdžio sekretorė

Indrė Daugėlaitė